

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ПРИЧИН ТА УМОВ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИКІВ

Сучасне українське суспільство потерпає від численних проявів злочинності, боротьба з якою є надзвичайно важливим завданням держави. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів несуть пряму загрозу генофонду нації, а тому їх запобігання є важливим завданням як для кожного громадянина, так і для органів держави.

Питанням тлумачення змісту заходів запобігання злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та класифікації причин та умов цих злочинів приділили увагу більшість вітчизняних та зарубіжних кримінологів. Серед них: І.М. Даньшин, О.М. Джужа, А.І. Долгова, А.П. Закалюк, О.Г. Колб, Н.Ф. Кузнецова та інші.

Підходи до розуміння сутності детермінації злочинності, зокрема і злочинів у сфері обігу наркотиків, є різноманітними, але всі вони сходяться до того, що причиною злочину є явища (системи), які породжують, продукують інші явища – наслідки, а зв'язок причини із наслідком називають обумовленням.

Природа детермінант злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів полягає у існуванні чинників суб'єктивного (низький рівень правосвідомості, нівелювання цінності сім'ї, наркозалежність тощо) та об'єктивного характеру (низька ефективність заходів загальносоціального запобігання злочинам у сфері обігу наркотиків, недоліки у правовому регулюванні запобігання рецидивним злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, економічна криза, низька ефективність програм ресоціалізації тощо).

Дії осіб, які вчиняють злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів є, з одного боку проявами деформацій у конкретному бутті і повсякденній свідомості, деформацій у способі життя окремих соціальних груп і прошарків населення, в основі яких лежать економічна ситуація і соціальна деформація, а з іншого боку злочини у сфері обігу наркотиків безпосередньо пов'язані з наркобізнесом [1, 224-225]. Основна маса чинників, які детермінують вчинення злочинів у сфері обігу наркотиків, пов'язані із порушенням соціалізації особистості. І такі порушення можуть, зокрема, виникати під дією негативного впливу засобів масової комунікації – мережі Інтернет, мережевої онлайн комунікації, конвергентних медіа тощо.

Для розповсюдження наркотичних засобів та психотропних речовин злочинці використовують сайти, форуми, месенджери та інші інформаційні майданчики, створені в мережі Інтернет. Це підтверджується статистичними даними правоохоронних органів. Так, з вересня 2019 року до серпня 2020 року спостерігається збільшення втричі кількості виявлених інтернет-ресурсів з продажу наркотичних засобів і психотропних речовин [2].

Через засоби масової комунікації діти та молодь отримують інформацію про наркотичні засоби, їх види, способи вживання тощо; також на телебаченні демонструються фільми, які пропагують кримінальну субкультуру. Різні відомі люди зізнаються, що вживали легкі наркотики і, що найгірше, це додає їм популярності, робить їх кумирами в очах мільйонів. Окрім того, реклама окремих товарів (капелюхи, футболки, запальнички) має зображення конопель.

В доступних інтернет-джерелах можна знайти інформацію щодо того як ховати наркотики, як виростити рослини конопель в домашній шафі та уникнути за це відповідальності, як поводити себе при зустрічі із представником правоохоронного органу, і на кінець, де і як купити наркотики. Справжнім лихом сьогодення є написи на стінах житлових будинків у спальних районах міст із посиланнями на адреси «наркошопів» у месенджерах Viber та Telegram.

За даними правоохоронців, протягом січня - серпня 2020 року задокументовано 5 фактів схиляння неповнолітніх до вживання наркотиків, за попередній період - лише 2 таких факти. Також зростає кількість випадків схиляння злочинцями громадян до вживання наркотичних засобів і психотропних речовин. Так, протягом січня - серпня 2020 року працівники поліції виявили і задокументували 44 таких факти. Динаміка порівняно з аналогічним періодом +10% [2].

Узагальнюючи вищевикладене, варто підкреслити, що вплив засобів масової комунікації у великій мірі формує особистість та світогляд дітей та молоді. На сьогодні, вкрай важливою для українського суспільства є робота з нейтралізації причин та умов злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, які виникають в результаті впливу засобів масової комунікації. І позитивного результату в цьому напрямі можна досягти лише тоді, коли батьки дітей та підлітків усвідомлять свою відповідальність за те, якими мережевими ресурсами користується дитина, який контент для неї є доступним в глобальній мережі. Окрім цього, надзвичайно важливим є підвищення ефективності роботи усіх без винятку органів державної влади у напрямі вилучення і недопуску контенту, інформації, яка могла б створювати атмосферу толерантного ставлення до наркотиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гладкова Є. Феноменологічний аналіз наркозлочинності // Підприємництво, господарство і право. – № 5 . – 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2018/5/44.pdf>
2. Ситуація з наркозлочинністю є критичною в усіх регіонах України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3126679-situacia-z-narkozlocinnistu-kriticna-v-usih-regionah-ukraini-mvs.html>

Булошник Є.Д.

*Студентка інституту прокуратури, 8 групи
НЮУ імені Ярослава Мудрого*

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОМ

З прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фальсифікації лікарських засобів» 08.09.2011 року